

OBVESTILO O PREDAVANJH ZA ČLANE ZROP

Občinska komisija ZROP za občino Ljubljana-Center obvešča vse svoje člane, da bo predavanje v okviru predvidenega programa za leto 1966/67 o temi

»OCENJEVANJE TERITORIJ«

v naslednjih dneh:

1. dne 2. 3. 1967 ob 18. uri v prostorih Krajevne skupnosti na Taboru za KO: Tabor, Gradišče in Ajdovščina;
2. dne 3. 3. 1967 ob 18. uri v istih prostorih na KO ZROP: Prule in Poljane »24. talcev«;
3. dne 9. 3. 1967 ob 18. uri v istih prostorih za KO ZROP: Kolodvor, Stara Ljubljana in Stari Vodmat.

Predaval bo rez. polkovnik JLA tovariš Franjo Kranjc. Prosimo, da se predavanja zanesljivo udeležite.

KOMISIJA ZROP
OBČINE LJUBLJANA-CENTER

Začetek neslavnega konca

Veljal je za najboljšega študenta Indonezije. Pri sedemindvajsetih letih mu je zaradi uporniške dejavnosti sodilo kolonialistično nizozemsko sodišče. Postal je prvi človek v Indoneziji, še preden je postala samostojna. Potem je postal predsednik Indonezije, pete države na svetu (160 milijonov prebivalcev), in leta 1963 so mu zagotovili, da bo na tem položaju do smrti.

V njem so Indonezijci videli vse: svojega velikega voditelja, revolucionarja, velikega govornika, ki jih je znal navdušiti, da bi tisti hip zgrabili orožje in strili sovražno Malezijo. Nato pa je treščilo: v noči s 30. septembra na 1. oktober 1965 je prišlo do državnega udara. Izjavil se je. Ubilih je bilo šest generalov. Sukarno je ostal predsednik. Bil je potr, toda že brez moči. V krvavih pokolih, ki so sledili ponesrečenemu državnemu udaru, je padlo nekaj sto tisoč ljudi. Strene v rokah so se mu zmešale, oblast mu je začela uhajati iz rok v roke oficirjev, predvsem generala Suharta. Toda še so ga pustili pri miru.

Pred letom dni je rekel: »Zdi se mi, da nekatere skupine v deželi kratko in malo ignorirajo moj obstoj. Nekateri voditelji razglasaajo, da bi se radi sklenili v vrste za rtenoj, da bi radi sledili mojim besedam, v resnici pa pritiskajo name. Meni nič tebi nič pravijo, da moram ukreniti to, da moram storiti ono. Vendar pa jaz ne maram, da mi ukazujejo.«

Ljudem, ki so bili obtoženi, da so organizirali državni udar, so sodili. Pred sodiščem so prenekaerikrat povedali, da je vsega kriv Sukarno. Predsednik je bil besen. Vpil je: »Še zmerom sem

Razgledi s 16. vzporednika

jaz predsednik!« Negodovanje se je nato razširilo na množice, predvsem na študente. Potem na vojake. Predvsem na generale. In zdaj vsi zahtevajo, naj odstopi. Te zahteve so iz tedna v teden huje, kot so iz tedna v teden huje obtožbe. Predsednik začasnega ljudskega kongresa general Nasution, ki je v noči s 30. septembra na 1. oktober 1965 za las ušel smrti in izgubil hčerko, je prejšnji teden izjavil, da je edinoe Sukarno odgovoren za poskus državnega udara. Po radu je povedal, da mu Sukarno kot vrhovni poveljnik oboroženih sil ni omogočil, da bi govoril proti komunistom ne pred udarom, kakor tudi ne po njem. Sukarno je prejšnji teden zavrnil ultimativno zahtevo vojakov, naj odstopi kot šef države. Svetovali so mu, naj pred zasедanjem začasnega ljudskega kongresa zapusti Indonezijo, ponujajo mu vlogo nekdanjega egiptovskega kralja Faruka. Očitajo mu korupcijo, češ da v letih njegovega »vladanja« tako njemu kot nekaterim vodilnim politikom ni bilo jasno, kaj je zasebni in kaj je državni denar. Očitajo mu, da je zapravljval denar za drage reprezentativne stavbe, medtem ko je ljudstvo živel v hudi revščini. Konec koncev mu očitajo tudi zasebno življenje in tistih pet zakonskih žena, kolikor jih je doslej imel. Zdaj je seveda lahko: vsega je kriv Sukarno.

Denimo, da so dogodki v zadnjih tednih začetek Sukarnovega konca. Toda ni mogoče vedeti, kako se bo do razmere v Indoneziji razvijale »po Sukarnu«, če že lahko tako rečemo. Boj za oblast se ne bo nehal z njegovim odstopom: generali si bržkone niso enotni, neenotne so politične stranke, razmere v gospodarstvu pa so zaradi neurejenih političnih okoliščin takšne, da vanj vdira tuji kapital in da je Indonezija čedalje manj gospodarsko samostojna (za primer: vrednost rupije je tako padla, da ni mogoče povedati, koliko v resnici velja: po uradnem tečaju naj bi bil ameriški dolar vreden 500 rupij, na črno pa 20.000 do 40.000).

Potemtakem lahko pričakujemo iz Indonezije le neprijetne novice, saj se življenje ne bo normaliziralo, pa če Sukarno odstopi ali ne.

Francu močnejše zvoni

Za generalissima Francisca Franca je bil 14. december lani čudovit dan. Tedaj je bil referendum. Španci so se 95-odstotno odločili za »revolucionarne spremembe«, ki jih je predlagal. Med ljubljani so bile tudi tele: večja svoboda tiska, sproščenost sindikalnega gibanja itd. Opozicija ni imela nobene možnosti, da bi vplivala na volivce. Ljudi so silili, da so v skrinjice oddajali listke z odgovorom »da«, nekateri pa so volili za Francove »reforme« v dobri veri, da je trideset let diktature res dovolj in da se bo nekaj le spremenilo.

Toda dogodki v letošnjem februarju so pokazali, kako zlagana je Francova zmaga. Španijo je zajel val stavk in demonstracij. Še pred tem valom je prišel v javnost pomemben dogodek: v Monserratu, slavnem samostanu na katalonski obali, so aretirali vrsto menihov in civilnih ljudi, povezanih s katoliško dejavnostjo. Uradni frankistični tisk in vladni listi so zapisali nekaj nenavadnega (za Španijo): volilna udeležba v samostanu Monserrat je bila komaj 10-odstotna... Vse je torej jasno...

Potem so delavci začeli stavkati. Pridružili so se jim študenti. »Posredovala« je policija: ostro in kruto. Pa je bilo še huje. Delavci se niso hoteli vrniti na delo, dokler niso izpustili njihovih voditeljev, dekan madridske pravne fakultete pa je odstopil.

Madridu se je pridružila vsa Španija. To pa je nekaj novega. Doslej so bile stavke in demonstracije v Španiji nekaj omejenega: na Asturijo, na Madrid. Tokrat je drugače. Delavci zahtevajo višje plače, ker so se življenjski stroški od leta 1963 povečali za 45 odstotkov, razen tega terjajo večjo svobodo oziroma sploh svobodo sindikalnega gibanja. Podobne so tudi zahteve študentov: več svobode v študentskih organizacijah. Študenti podpirajo delavce, delavci pa študente.

Stavke in demonstracije so dobile političen značaj z vkliki in transparenti: »Demokracija: Da! Diktatura: Ne!« Ostro ukrepanje policije, batinanje delavcev in zapiranje fakultet so demonstrante utrdili v zahtevah.

Dobra organizacija demonstracij, odločnost in jasnost zahtev ter razširjenost protirežimske dejavnosti po vsej deželi dokazujejo, da se v Španiji izoblikuje nacionalna in urejena opozicija. Delavci in študenti raznih težej se združujejo. »Nočemo junako umreti kot ljudje pred nami, marveč hočemo spodobno živeti!« Za to so pripravljene demonstrirati, pa tudi prenašati nasilje Francove policije.

Ta boj je dobil svoj žrtev. Študent z madridske fakultete za sociologijo Rafael Guirrajo Moreno, ki naj bi postal »režimski človek« — imel je štipendijo ministrstva za delo — se je vrgel ali pa je padel z okna, ko je policija vdrila v njegovo stanovanje. Najsi so ga umorili, najsi je naredil samomor, njegova smrt dokazuje, da je raje umrl, kot da bi z obžabo, da je komunist, prišel v roke inkvizitorjev.

STANE IVANČ

Kajuhove nagrade so bile prvič podeljene leta 1960, da bi spodbudili ustvarjanje umetni-

Dr. Metod Mikuz

skih, memoarskih in zgodovinskih del s tematiko NOB ter da se natečaja udeleži čim širši krog udeležencev revolucije. Prva tri leta je nagrade podeljeval zavod Borec. Začetni uspehi so potrdili, da je namen natečaja dobro zastavljen. Vsako leto se je nanj odzvalo okrog 30 avtorjev. Poleg 6—7 nagrajenih del je založba Borec vsako leto odkupila tudi 10—15 rokopisov, jih skupno z avtorji pregledala, predelela in pripravila za tisk ter tudi objavila. Še posebno bogata je bila bera leta 1963, ko je na natečaj 46 avtorjev poslalo 59 del. Ves čas je žirija ocenjevala še neobjavljena književna, likovna in glasbena dela.

Leta 1964 se je takratni Glavni odbor ZZB NOV Slovenije odločil, da bo sam podeljeval Kajuhove nagrade, lani pa je ustanovil nagrado vstaje. Zato se je zavod Borec odločil, da bo Kajuhove nagrade še naprej podeljeval za neobjavljena

ORNIK

e nagrade

dela. Tako jih je po presledku dveh let zopet podelil.

Letos ne bodo podeljene Kajuhove nagrade za likovna in glasbena dela. Mimo te spremembe so bile letos prvič podeljene Kajuhove nagrade na dan pred obletnico smrti velikega partizanskega pesnika, po katerem so dobile ime.

Na letošnji Kajuhov natečaj je prispelo 18 del: 11 literarnih in 7 dokumentarnih. Avtorji del so večinoma udeleženci revolucije in nepoklicni pisci. Poleg 6 romanov, zbirke pesmi, 3 poezije in besedila za mladinsko

Ernest Krnajič

Založba Borec bo v svoj program do začetka leta 1968 uvrstila vsa nagrajena dela. Med nenagrajenimi je tudi nekaj del, za katera se založba zanima. Strokovni ocenjevalci in člani žirije bodo avtorje opozorili, v čem bo treba omenjena dela še dopolniti, da bodo zrela za objavo.

C. Z.

Ob jubileju

Tomažičeve mame

Nedavno je v svojem toplem domu v Trstu praznovala svojo sedemdesetletnico Erna Tomažič, mati narodnega heroja Pinka, ki je ljubezen do svobode svojega rodu in zemlje plačal z življenjem pod fašističnimi puškami na openskem strelišču ob zori 16. decembra 1941. Tragično usodo je doživela tudi njena hči Danica z možem dr. Stanikom Vukom, ki ju je pred odhodom v partizane umorila zločinska črna roka.

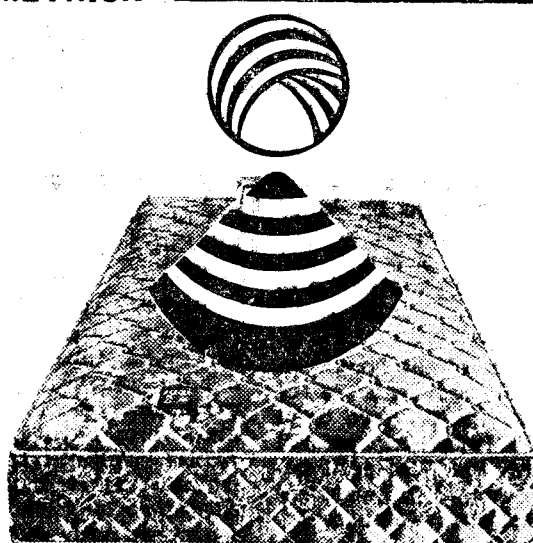
To so bile neopisljivo težke in zgoče rane za Tomažičevo mamo, ob katerih pa je globoko doimela smisel boja za obstoj našega rodu. Prav zato je niso strle in upognile. Bila je vselej v svojem bistvu prava Kraševka — luč sveta je naša jubilejka zagledala v Skrbini na Krasi in zato je tudi njena podoba skozi vse življenje idealno čista, podoba slovenske žene in matere, ki jo je življenje obsulo z vsemi preizkušnjami in bridkostmi. Toda njena trdna narava, njena vera v življenje ji je pomagala preboleti izgubo najdražjega, preboleti največjo bolečino, ki jo more doživeti mati. Le velika žena, kot je mama Tomažičeva, zmora največjo bolešč ohraniti zase in iz žrtve črpati svoj življenjski smoter in veličino.

Za sedemdesetletnico ji tudi naše uredništvo želi še veliko let zdravja, topline in vedrine.

Z NOVIM ZNAKOM »JOGI« TUDI NOVOST »MEBLO« NA PODROČJU VZMETNIC

PREŠITA
VZMETNICA

JOGI-DE LUXE VAM NUDI:

POBITEN KER JE PREŠITA IN IZREDNO UDOBNA - MIBIEND KER IMA DVE PLASTI »IPRENA« MATERIALA, KI DIHA Z VAMI - TRAJNOST KER JE TEMELJITO PROJEKTIRANA IN SKRBNO IZDELANA IZ NAJBOLJŠIH MATERIALOV - ELEGANCO KER JE UPORABLJENO BLAGO ORIGINALNO V BARVAH IN VZORIH - JAMSTVO KER »JOGI-DE LUXE« JE IZDELEK »MEBLO« »MEBLO« PA JE POJEM KVALITETE

ORIGINALNE VZMETNE VLOŽKE »JOGI« PROIZVAJA
SAMO »MEBLO« TOVARNA POHISTVA - NOVA GORICA

ALFA STUDIO - 67 - TV 15-4

Ivo Zorman

slikanico so na natečaj prispela naslednja dokumentarna dela: Pohorski odred jeseni 1943 (kronika odreda); Oris partizanske sanitete na Slovenskem; Nastanek in delovanje ilegalne tiskarne Tone Tomšič v Ljubljani; Pregled partizanske dramatike; Spomini na Dachau; Spomini primorske partizanke; Politično-zgodovinska študija 1938—1939.

Jože Smit

Odrsko delo o vietnamski vojni

Gledališče v glavnem mestu Cuvške avtonomne sovjetske republike v Ceboksariju je prikazalo odrsko delo dramatika Ivana Kuprijanova »Dva koraka do ekvatorja«. To je prvo odrsko delo o tragediji vietnamskega naroda, ki ga prikazujejo v nekem sovjetskem gledališču.

PRAVNA POSVETOVALNICA

G. J. Kovačevci — Ste vojaški vojni invalid iz prve svetovne vojne z 80 % zmanjšano delovno zmožnostjo. Zato vas zanima, če ste upravičeni do regresa — popusta pri nabavi motornega vozila, mope da ali avtomobila in koliko bi znašal ta popust. Radi bi vedeli, kdo o tem odloča in kam se je treba obrniti za doseg te ugodnosti.

Razen tega sprašujete tudi glede priznavalnine, oz. družbene pomoči od strani pristojnih občin. Zanima vas, ali glede na svoje podatke izpolnjujete pogoje za doseg priznavalnine na območju vaše občine.

O regrestih smo v našem časopisu že pisali, zato bomo samo na kratko ponovili zadnje določbe zakona o vojaških vojni invalidih, kjer je urejeno tudi vprašanje regresa. Zadevne podrobnosti določbe pa si lahko vsakdo tudi sam prečita v omenjenem zakonu, ki je bil sicer objavljen v 49. številki zveznega uradnega lista za leto 1965.

Po cit. določbah imajo pravico do regresa, povračila, vojaški vojni invalidi, pri katerih so spodnje okoliščine okvarjene za najmanj 60 % in ki so v delovnem razmerju ali na poklicni rehabilitaciji, in slepi voj. voj. invalidi. Pravico do

Upravičenost do regresa — popusta pri nakupu motornih vozil

regresa imajo za nakup avtomobila na jugoslovanskem trgu, in sicer v mejah sredstev, ki so vsako leto zagotovljena v ta namen. Pravico do regresa imajo enkrat v šestih letih oziroma v treh letih, če gre za motorno kolo. Regres je odvisen od odstotka invalidnosti in od višine osebnih dohodkov ter dohodkov od kmetijstva, ne samo invalida, temveč njegovih družinskih članov, ki z invalidom žive v skupnem gospodinjstvu. Regres sme dosegti največ 50 % ostnove za odmero regresa, ki znaša pri osebnem avtomobilu 1.700.000

zička, pa lahko dobi v mejah razpoložljivih sredstev motorno vozilo s prostornino do 1000 cm. Če želi invalid kupiti motorno vozilo večje prostornine, lahko dobi nadomestilo za nakup takega vozila enako ceni vozila do 1000 cm.

Vojaški vojni invalid, ki na ta način dobi motorno vozilo, mora biti torej invalid I. skupine, ali pa mora biti njegova delovna zmožnost zaradi okvare spodnjih okončin zmanjšana za najmanj 60 %. Razen tega pa mora biti zaposlen. Ker vi niste zaposleni, niti niste invalid I. skupine, ne izpol-

njujete pogojev niti za to, da bi dobili motorno vozilo, niti za to, da bi imeli pravico do regresa. Glede priznavalnine pa je to stvar vsake občine, ki vprašanje ureja s posebnimi občinskimi odloki. Treba pa se je zavedati, da pomeni priznavalnina neko družbeno pomoč tistim, ki so te pomoči posebej potrebni in sploh nimajo lastnih sredstev (pokojnine, invalidnine, premoženja), ali pa v

Fašisti so priredili pustni lov...

V drugi polovici leta 1942 se je partizanstvo na Primorskem precej razbohotilo. Po vaseh so nastajali odbori OF, partizanske enote so izvedle več uspešnih akcij, nabiralne akcije med prebivalci so bile vedno bolj pogoste. Vse to je ljudem dajalo upanje, da bo Primorska kmalu svobodna.

Fašistični oblastniki pa so besneli. Da bi si obdržali žezlo v rokah, so zahtevali okrepitve vseh garnizij. Strogo so nadzirali kretanje ljudi iz vasi v vas. Po vaseh, na cestnih in železniških križiščih so rasle nove postojanke. Posadke so po bunkerjih živeli — stalni bojni pripravljenosti, sestavljali pa so jih povratniki z raznih bojišč, večinoma starejši letniki.

Za posamezne akcije zunaj vasi ali pa za aretacije in preiskave po vaseh pa so uporabljali navadno fašiste, prostovoljce iz Istre ali severne Italije, precej jih je bilo tudi iz Trsta. Zlasti so nadzirali, koliko je v kakšni hiši ljudi, saj je moral v vsaki pri vходу viseti list s seznamom vseh stanovalcev.

Najbolj zagrizena in nemogoča je bila policija. Njeni člani so hodili po vaseh v civilnih oblekah, bili so vsemogočni in so z ljudmi na kraju samem obračunavali. S seboj so imeli tudi šolane pse. Po drugi strani pa so bili karabinjerji še najbolj znosni, saj so bili večinoma starejši ljudje. Razumljivo je, da so izvajali ukaze, toda pri tem niso tako grodo in surovo ravnali z ljudmi kot drugi.

Italijanske oblasti so do začetka 1943 vpoklicale pod orožje vse moške zaključno z letnikom 1923. To pomeni, da so bili doma le še fantje do starosti 20 let.

Toda ti fantje niso bili več poslušni; odhajali so k partizanom. Množilo pa se je tudi število dezertarjev iz italijanske vojske, Slovencev, ki so bili vpoklicani že prejšnja leta.

Da bi preprečili mladeničem do starosti 20 let odhod k partizanom, so jih italijanske oblasti aretirale in poslale v posebne kazenske enote, znane pod imenom »bataglionii specialii«. Posamezniki ali manjše skupine so začeli pobirati že jeseni 1942, najbolj množične aretacije pa so bile na sam pustni dan, to je v noči med 7. in 8. marcem.

Zakaj so izbrali prav ta dan? Računali so, da je takrat pretežno del mladine skupaj in najbolj brez skrbi. Pobrali so samo pripadnike slovenske narodnosti iz slovenskih vasi. Bolje rečeno, vse tiste, ki so se jim zdeli sumljivi, da bi utegnili oditi k partizanom. Niso pobrali mladeničev iz Trsta, Gorice, Pulja, Reke, prav tako tudi ne iz Kopra, Izole, Pirana, Umaga, Novigrada itd. Tudi iz istrskih vasi, kjer se osvobodilo gibanje še ni razširilo, mladeničev ni bilo v kazenskih enotah.

Po drugi strani pa so pobrali fante s Krasa, iz Vipave, Tolmina, Idrije, nekaterih vasi v neposredni okolici Trsta, kot so Boljunec, Boršt, Opčine, Milje, Prosek, Nabrežina itd. Če je v teh krajih živel fant italijanske narodnosti, so ga pustili doma.

Navadno so prišli po fante med drugo in četrto uro zjutraj nekaj vojakov, nekaj fašistov ter po en policist. Pred tem so zastražili vse dohode v vas in hiše zavednejših ljudi. Pri tem, ko so pobirali fante, so tudi preiskovali hiše. Navadno niso dovoljevali, da bi se aretiranci posloviili od domačih. Celo bolne mladeniče so prepeljali v Trst, od tam pa v Italijo. Pri takem načinu navačenja je prišlo večkrat do pretefov, pa tudi do streljanja in hujših izgrefov. Aretirance so zbirali, dokler niso pripeljali vseh, na karabinjerskih postajah. Mnogi so zbežali. S postaj so jih v spremstvu stražarjev z nasajenimi bajoneti na kamionih prepeljali v grad Svetega Justa v Trstu. Nekateri so zaprli tudi v hleve za vojašnicami topničarskega polka, najbolj ognjevitve v zapore Coroneo. Te so šele kasneje poslali za drugimi v Italijo.

Mladenice z goriškega območja so prepeljali v Videm.

Sam sem bil v Trstu. Nekaj dni smo bili tam in ves čas nam niso dovolili stikov s sorodniki in starši. Mi pa smo prepevali partizanske in narodne pesmi, se med seboj seznanjali in si ustvarjali nova prijateljstva. Posebno zanimiva so bila srečanja s fanti iz tolminskih in brkinskih vasi, ki so bili, kar se tiče partizanov, najbolj na tekočem. Poznali so podrobnosti o bojih, uniforme, orožje in podobno. To je bilo zelo dobro, pa tudi zanimivo za mladenice iz tržaške okolice, ki so morda za partizane zgolj samo slišali ali pa o njih niti vedeli niso.

Nato so nas, močno zastražene, odpeljali na glavno železniško postajo in nas vkrcali v umazane tovorne vagonce. Vrata so bila skoraj povsem zaprta, tako da nismo mogli niti posteno dihati. Na postajah nam niso dovolili izstopati. Naš vlak se tudi ni ustavil pred poslopji železniških postaj, ampak vedno kje na stranskih tirih. Med potovanjem smo doživeli nekaj letalskih alarmov, toda na srečo nismo imeli nobenih žrtev.

Naši vagoni pa so bili kljub temu popisani z različnimi primernimi gestji, pa tudi rdečih robov ni manjkalo. Ljudje, ki so nas gledali, so bili kar preplašeni. Seveda so italijan-

ski stražarji vsakomur pripovedovali, da smo »ribelci in da so nas polovili med »rastrellamenti«.

Okoli 6.000 nas je bilo in kot smo zvedeli, so nam namenili za kraj, kjer bi nas krotili, otok Sardinijo. Začasno so nas razporedili po taboriščih v Abrucih in v Toskani. Šele pozneje so zaradi premoči Angloameričanov na morju sklenili poslati večino v Kalabrijo, kar so napravili tik preden so se tam izkrcali zavezniški.

V Aquili smo prišli v stik s starejšimi tovariši, ki so bili tam kot jetniki, konfiniranci ali pa so jih podobno kot nas vtaknili v posebne

Kasneje smo zvedeli, da je bilo to spravevanje samo zljaka poveljnikov. Z njeno pomočjo so hoteli samo zvedeti za naše razpoloženje.

Razumljivo je, da nas je tak uspeh razveselil, čeprav smo bili še mladi in precej neizkušeni. Še bolj smo se strnili med seboj in okoli našega odbora, ki ga je vodil edini starejši tovariš med nami, Stane Kavčič iz Komna.

Po tem dogodku pa je poveljnik taborišča še poostiril cenzuro pisem in skoraj onemogočil stike z domačimi prebivalstvom.

Ob padcu fašizma smo skupaj z domačimi antifašisti sodelovali v manifestacijah. Razbijali in odstranjevali smo znake fašistične vladavine ter brisali njihova gesla z zidov. Zelo odločno smo zahtevali, naj nas izpustijo, ker da smo žrtve fašizma. Toda na našo zahtevo so italijanske oblasti samo še poostriale nadzorstvo nad nami, okrepile straže in nas imele dejansko kot v ječi. Čez nekaj dni pa so nas odpeljali v Kalabrijo. Doživeli smo več hudih bombnih napadov, tako da so se mnogi čudili, kako da smo sploh prispeli na cilj. Ko smo med alarmom čakali blizu Foggie, smo zvedeli, kako je dan pred našim prihodom prav tako pripeljal na postajo vlak s potniki. Ti so med alarmom odšli v zaklonišča. Na postaji je bil tudi vlak cistern z bencinom. Letala so napadala transport, bencin se je vnel in zaliti zaklonišče, da je približno 1000 ljudi zgorelo.

Imeli smo le nekaj žrtev od obstreljevanja s strojnimi, drugače pa smo se znašli v precej neobjudenem in z malarijo okuženem območju, ki se ga je tudi italijanska vojska izogibala.

Morali smo kopati protitan-kovske jarkove. Zelo vroče je bilo, hrana slaba in tudi vode je primanjkovalo. Mnogi izmed nas so zboleli, dobili so malarijo ali pa so bili tako izčrpani od težkega dela, da so legli. Dobili pa

smo stike z različnimi begunci in ubežniki iz italijanske vojske, pa tudi z zavezniškimi padalci. Ti so imeli radijske zveze s svojim poveljstvom. Tako se nam ni bilo več treba bati napadov iz zraka. Upostavili smo tudi zvezo s konfiniranci v Feramonti, ki so bili politično bolj izkušeni kot mi in so nam zato lahko dajali razne nasvete.

V Kalabriji pa smo dobili novega sovražnika — pobesnele Nemce, ki so se umikali iz Afrike in s Sicilije. Umaknili smo se nekaj kilometrov od ceste in od daleč opazovali njihov beg. To pa ni bilo vseh italijanskim oblastnikom in tudi stražarjem, ki so se tresli za svojo kožo. Jarkov pa od zavezniškega izkrcanja na celini nismo več kopali in tako smo pomagali njihovem napredovanju, po zavzetju naših krajev pa so imeli v njih skladišča goriva.

Ob koncu naj napišem še nekaj o razmerah v posebnih delovnih enotah, kakor se je imenovala oblika internacije, v kateri smo se znašli. Uporaba slovensčine je bila prepovedana, kar se samo po sebi razume. Pisma so nam cenzurirali, pisati smo jih morali v italijanščini. Plače nismo prejeli, od doma nismo smeli dobiti ničesar. Če je kdo od domačih umrl, nismo dobili dopusta, kot so ga dobivali Italijani v konfinaciji. Stražili so nas zagrizeni fašisti, razumljivo pa je, da nam niso dajali orožja. Drugače pa smo spadalili pod vojaško sodstvo, mnogo strožje kot civilno, tlačila nas je tudi vojaška disciplina.

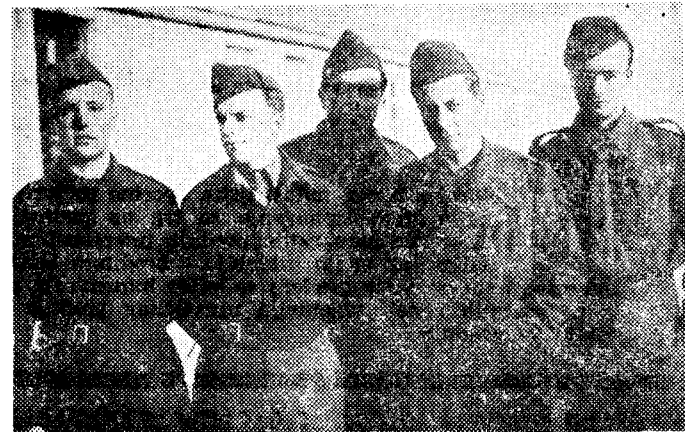
Ze nekaj dni pred kapitulacijo, Italije smo dobili stike z zavezniški, ki so nas sprejeli pod svojo zaščito. Skoraj vsi naši fantje pa so postali, razen redkih izjem, borci prekomorskih brigad... ALBERT KLUN

Spomini na Ivana Repiča

V hudih bojih za osvoboditev polotoka Pelješca sredi septembra 1944 je padel tudi borec — komandir 2. čete 2. bataljona 3. prekomorske udarne brigade Ivan Repič. Padel je, kot takrat mnogi prekomorci, ki so po peku v rebri hriba Vitar prodirali vzdolž polotoka Pelješca v smeri mest Ston in Janjina z namenom, da osvobodijo ves polotok. Pričujoči sestavek posvečamo skromnemu in pogumnemu prekomorcu — učitelju iz Bovca.

Ivan Repič je po rodu s Pivke; tam se je rodil 27. decembra 1920. Potem ko se je družina preselila v Gorico, je leta 1941 postal učitelj. V Bovcu je učiteljeval do 8. februarja 1943, leta, ko so ga poklicali na odsluženje vojaškega roka.

Kot drugi slovenski fantje je tudi Ivan moral daleč od domačega kraja v južno Italijo. Kot večina njegovih vrstnikov se je tudi on priključil borcem NOV Jugoslavije. Ob prihodu v partizansko taborišče Gravino se je takoj lotil od-

Skupina borcev 3. prekomorske brigade decembra 1943 v Carbonari v Italiji. Od leve proti desni so Ciril Lango, politdelegat vođa Jože Bizjak, politkomisar čete Luđvik Slak, pomočnik politkomisarja Emil Zlobec in komandir Ivan Repič

govornega dela med zatirano primorsko mladino. Marljivo je sodeloval v kulturni dejavnosti, pa tudi pri vojaški vzgoji je bil med najboljšimi. Ko je bila decembra 1943 ustanovljena 3. prekomorska brigada, je bil določen za komandirja 1. čete 2. bataljona. V isti četi je bil tudi politkomisar Drago Bončina, doma iz Kanomlje pri Idriji, ki je kasneje padel v jurisu pred Kninom. Mnogo potrpljenja in truda je Ivan vložil v svojo številno četo — nad 100 borcev — ki je postala vzorna borbeno enota.

Ob prihodu na otok Vis so Ivanu določili obrambo ob morski obali pri Milni na 4 kilometre dolgi bojni črti. Mimo tega ga je doletela še ta čast, da je iz bataljona pripravil četo skojcevcv in počastil prihod vrhovnega komandanta tovariša Tita na Vis junija 1944.

Ivan Repič je z borci svoje enote sodeloval tudi v borbah za osvoboditev otoka Brača. Osebnost je sodeloval pri reševanju okrog 150 ranjenih zaveznikov, katere so Nemci bili prevratali z belo zastavo in jih z navzkrižnim ognjem hudo zdelali.

Svoje borbene izkušnje je Ivan ob povratku na Vis povezoval z vsakodnevnimi vajami in pripravami enote za naslednje akcije. Prve dni septembra je sodeloval pri osvoboditvi Korčule; takrat se je njegov bataljon izkrcal kot predhodnica dveh brigad. Po »očiščevalnih« operacijah na otoku Korčuli je s svojo enoto odšel na Pelješac, kjer je svoje mlado življenje položil na oltar domovine. (ak)

UNIVERSALE

TOVARNA KLOBUKOV, SLAMNIKOV
IN KONFEKCIJE

DOMŽALE

IZDELUJEMO:

volnene tulce in klobuke, športne in ostale kape,
slamnike vseh vrst, otroško, žensko in moško
športno in modno konfekcijo

KREDITNA BANKA IN HRANILNICA LJUBLJANA

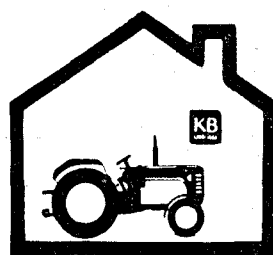
NAGRADNO ŽREBANJE
za vlagatelje vezanih, stanovanjskih in kmetijskih hranilnih vlog, ki že imajo ali bodo vložili do 30. aprila 1967 najmanj 2000 N-din na odpovedni rok nad 1 leto.

NAGRADE:

- 1 osebni avtomobil NSU-PRETIS 110
- 1 ročna motorna kosilnica BCS
- 3 motorna kolesa NSU-PRETIS-PRIMA 3
- 1 montažna garaža
- 1 obračalnik - zgrajljajnik za seno
- 1 ročna motorna škroplilnica
- 5 magnetofonov
- 10 sedežnih garnitur za taborjenje
- 10 daljnogledov
- 10 kinoprojektorjev
- 10 garnitur priročnega orodja

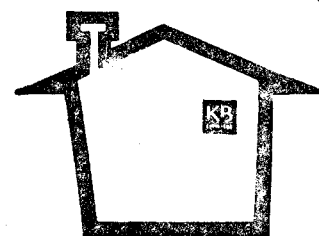
KMETIJSKI VARČEVALCI!

Za gradnjo in obnovo gospodarskih objektov.
Za nakup kmetijske mehanizacije in plemenske živine.
Na privarčevano vsoto dobite od 50 do 200 odstotkov posojila.
Najkrajša varčevalna doba je 13 mesecev.
Za pridobitev posojila je potrebna vloga najmanj 2500 N-din.

VEZANE HRANILNE VLOGE SPREJEMAJO:

- V Ljubljani: OSREDNJA POSLOVNA ENOTA, Subičeva 2 in Dalmatinska 2; MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA, Copova 3, BEŽIGRAD, Titova 55; MOSTE, Vide Pregartove 8; STARA LJUBLJANA, Mestni trg 16; SSKA, Celovška 99 in VJC, Tržaška 36.
 - Zunaj Ljubljane: ČRNOMELJ, DOMŽALE, GROSUPLE, HRANSTNIK, KAMNIK, KOČEVJE, LITJA, LOGATEC, MEDVODE, RAKEK, RIBNICA, TRBOVLJE, VRHNICA in ZAGORJE.
 - VSE POŠTE, KI POSLOVNO SODELUJEJO Z ENOTAMI KREDITNE BANKE IN HRANILNICE V LJUBLJANI!
- NAVADNO, ZE OBSTOJEČO HRANILNO VLOGO, LARHO SPREMEMITE V VEZANO VLOGO!
PODROBNEJŠE INFORMACIJE DOBITE PRI VSEH POSLOVNIH ENOTAH KREDITNE BANKE IN HRANILNICE V LJUBLJANI!

STANOVANJSKI VARČEVALCI!

Vsi občani v delovnem razmerju ter kmetovalci, samostojni obrtniki in občani svobodnih in ostalih poklicev, ki že varčujejo ali se boste vključili v varčevanje za nakup, gradnjo, dograditev ali obnovo stanovanj, komunalnih naprav, garaž in počitniških hišic, lahko dobite od 80 do 500 odstotkov posojila na privarčevano vsoto.

TRGOVSKO PODJETJE

»NAPREDEK«

DOMŽALE

- PRIPOROČA CENJENIM POTROŠNIKOM OBISK IN NAKUP V SVOJIH POSLOVALNICAH.
- JAMČIMO VAM S SOLIDNO POSTREŽBO IN KONKURENČNIMI CENAMI.

PRIDITE — PREPRIČAJTE SE — NE BO VAM ŽAL!

Splošno gradbeno podjetje

»Sava« na Jesenicah

IZVAJA:

visoke, nizke, industrijske, športne in turistične gradnje. Prav tako podjetje gradi stanovanja za trg na področju Jesenic, Kranjske gore in Lesc. Ta stanovanja prodaja interesentom, ki imajo lastna sredstva za odkup oz. si jih pridobijo v kreditnih bankah.

Interesenti za vse vrste gradenj se lahko informirajo pri podjetju, ki jim kvalitetno in po zmernih cenah zagotavlja uresničitev gradnje od idejnega projekta pa do zaključka gradnje.

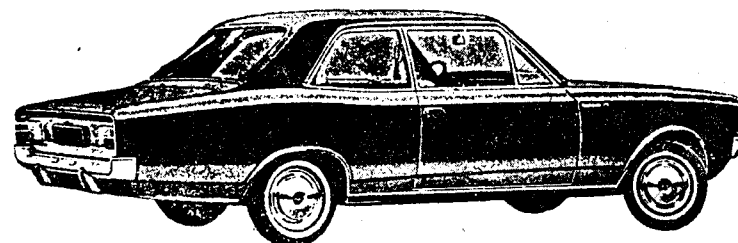
POOBlašČENI ZASTOPNIK avtofehna LJUBLJANA

	USS	DM	A	511	Uvozne dajave N-din
OPEL REKORD, 1,5 liter, 2 vrata, 3 brzine	1.650	6.600	42.900	12.415	
OPEL REKORD, 1,5 liter, 4 vrata, 3 brzine	1.725	6.900	44.850	13.038	
OPEL CARAVAN, 1,5 liter, 3 vrata, 3 brzine	1.725	6.900	44.850	13.038	
CARAVAN, 1,5 liter, 5 vrat, 3 brzine		7.292		15.212	
LIEFERWAGEN, dostavno vozilo, 1,5 liter, 3 vrata, 3 brzine	1.644	6.532	42.744	10.575	
OPEL REKORD »L«, 1,7 liter S, 2 vrata, 3 brzine		7.300		15.256	
OPEL REKORD »L«, 1,7 liter S, 4 vrata, 3 ali 4 brzine	1.905	7.300	49.530	16.833	
OPEL REKORD COUPE, 1,7 liter, 2 vrata, 4 brzine	1.906	7.624	49.556	16.934	

PREDSTAVNIŠTVA:

LJUBLJANA — Titova 25, tel. 312-022 • ZAGREB — 13, tel. 23-598 • BEOGRAD — Brankova 14, tel. 23-598 • RIJEKA — Rade Končara 44/VI, tel. 23-919 • SARAJEVO — Senina 8, tel. 25-111

PRIPOROČAMO VAM, DA IZBERETE KVALITETNE VOLNE ODEJE ZA VAŠ DOM PRI

TEKSTILNI TOVARNI

»SUKNO«

Zapuže

POLEG ODEJ PA PROIZVAJA TOVARNA SE MODNE DAMSKE IN MOŠKE TKANINE ZA OBLEKE, PLAŠČE IN KOSTIME.

»termit« domžale
s svojimi obrati v Moravčah in Ihanu

proizvaja

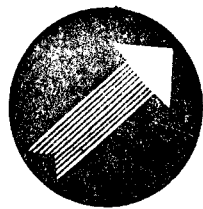
kremenčev pesek in
livarska pomožna sredstva

strojna tovarna trbovlje

TOVARNA RUDARSKIH STROJEV IN TRANSPORTNIH NAPRAV

Proizvaja in montira stroje
in opremo za potrebe:

- rudarstva
- gradbeništva
- črne in barvne metalurgije
in drugih industrijskih objektov

Apnenica »Dobrepolje«

Videm-Dobrepolje

IZDELUJEMO
KVALITETNO APNO

BORCI IN VSI, KI GRADITE!
UPORABLJAJTE NAŠE KVALITETNO APNO.
PO ŽELJI VSA NAROČILA DOSTAVIMO NA DOM.

KNJIGOVODSKI BIRO GROSUPLJE

priporoča gospodarske organizacije:

gostinsko podjetje »POLŽEVO« Ivančna gorica
z obrati:

hotel »POLŽEVO« s prenočišči,
gostilna »OB AVTOCESTI« Ivančna Gorica,
gostilna »POD LIPO« Stična,
gostišče »NA MULJAVI« Muljava;

gostinsko podjetje »GROSUPELJČAN« Grosuplje
z obrati:

gostilna »GROSUPELJČAN« Grosuplje,

gostilna »MAJOLKA« Šmarje,
bife »PRI ALBINU« Predstruge,
gostilna »PRI MOSTU«, Grosuplje
gostilna »PRI POSTAJI« Grosuplje,
gostišče VIDEM-DOBREPOLJE

PEKARNA GROSUPLJE — vsak dan svež kruh in
pecivo

Obrtno podjetje INSTALACIJE — vodovodne napeljave — centralna kurjava,
KOMUNALNO PODJETJE V IVANČNI GORICI —
opravlja vse vrste komunalnih uslug,
KOVAŠTVO Šentvid pri Stični,
MIZARSTVO Višnja gora,
ČEVLJARSKA DELAVNICA Šmarje-Sap

